

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 10 frt. o. é.
Félévre . . . . . 5 " 50 kr.
Évnyegyedre . . . . . 3 " " "
Egy órára . . . . . 1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső száma 131. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiltekeri cikkek
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezdődik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

A hírlapbélyeg eltörlése folytán lapunk árát leszállítjuk, mindamellett legéberebb figyelmet fordítunk szellemi tartalmának gyarapítására.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre . . . . . 10 frt. o. ért.
Félévre . . . . . 5 " 50 kr.
Évnyegyedre . . . . . 3 " " "
Egy órára . . . . . 1 " " "

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak becses megrendeléseiket mielőbb megtenni.

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési pénzek beküldésénél postautalványt kérünk használni, mely jutányosabb a levélben való pénzbeküldésnél.

Hogy állunk az egyetemmel?

Pest, decz. 21. 1869.

Ezt a kérdést teszi a „Koloszvári K.” 147-dik számában, s erre a kérdésre az által éreztet magát fölhíva, mert az 1870. évi államköltegetésben csak a kolozsvári jogakademia s az orvos-sebészeti tanintézet jelenik meg, rég várt és többször kilátásba is helyezett egyetemünkről pedig nincsen szó; a miből ő azt a lehagoló következtetést hozza ki, hogy az egyetem a jövő 1870. év folytán nem jöhet létre.

Legyetek egy kevés tisztelemmel barátim; 1870 meg el sem kezdődött, annál kevesebbé telt el.

Köztestületben álló vallás- és közoktatási miniszterünknek mind világszerte ismeretes hajlamára, mind jóakarására tanügyünk fölvirágztatásának, közművelődésünk fejlesztésének reményét méltán építettük. A miniszter urnak a népvételek iránti szenvedélyes előszeretete, a közoktatás támogatására irányított figyelme, a míg ötlet Eötvös Józsefnek hívják, soha sem fog lankadni.

A mi pedig a közvéleményt illeti: ez a tudományok centralisatióját (mert a magyar föld egész területén egy egyetem anynyit tenne) a monopoliumokkal egy kategóriába helyezi; a monopoliumoknak pedig tudjuk, hogy népünk nem barátja, mert saját tapasztalatából tudja, hogy minden monopoliumnak megvan az a ki nem kerülhető árnyékoldala, mely szerint drága pénzért aránylag gyenge portékát ad, a mi megtöretnének a tudomány terén is. A jelen korszak a concurrentia korszaka, s ha valahol, épen a tudomány terén kell a versenyzésnek legszabadabb mezőt nyitni.

Hogy a pesti egyetemiak netaláni féltékenységének az irányadó körökre kártékony befolyás engedtetnék, azt ne hidjétek; hisz ilyen féltékenység tudományt kedvelő föben nem is születhetik, annak pedig befolyása, ki a tudomány terén csupán csak kenyérkereseti célból napszámokodik, az irányadó körökig nem hat. Minthogy keleti nyelvünk-nél fogva a magyar tudományosság nyugot civilisált népei közt elszigetelten áll, neki magának kell saját köréből versenytársakat keresni, teremteni; a pesti egyetem tehát jól tudja, tudnia kell, hogy egy második egyetem neki lesz — a tudomány érdekét tekintve — legnagyobb hasznára, arra neki van legnagyobb szüksége.

Honnan tehát a késedelem?

Komoly akadályok gátolják-e e mindenki által hön táplált remény teljesülését? — azt kérdezték.

Semmi késedelem barátim, csak hogy ne felejtsetek ki a számításból az időt. Egyetemét alapítani, olyan egyetemet, mely a célján minden tekintetben megfeleljen, sok előmunkálatokat, előkészületeket, nagyszerű számításokat kíván, a sok előmunkálatok pedig sok időt vesznek igénybe. Nézzetek be a közoktatási miniszter úr irodájába, és

látni fogjátok, hogy ez a tárgy az, melylyel a miniszter kiválólag foglalkozik, mely hivatalnokainak egy jó részét folytonos mozgásban tartja, a mely tehát nem alszik, s a miniszter éber szeméi előtt nem is alhatik.

Vagy talán komoly akadályok? Igen barátim, akadályok vannak, és pedig komoly akadályok; de — hála Istennek — nem oly neműek, melyektől egyetemünknek lenni vagy nem lenni kérdését féltsük; hanem olyan akadályok, melyeknek létezésén örülnünk kell, minthogy azok épen alkotmányos életünknek szükséges kifolyásai.

Új egyetem az országban oly esemény, melynek hatása az egész nemzetre terjed: ily eseményt tehát alkotmányos országban sem az uralkodó felhatalma, sem a miniszteri akarat — légyen az a legjobb — egy magára nem idézhet elő, hanem a törvényhozás keretébe tartozik.

Készen is áll már a miniszteriumnál e fölött a törvényjavaslat s a legelső alkalommal meg is fog jelenni a képviselők háza asztalán. Valjon a nemzet fogja-e pártolni, arról kétkedni bünn volna a nemzet jó geniusa ellen.

Másik akadály a mindenesetre nagy költség. Valamely már létező intézetnek czélszerűbb működésére az államköltegetésbe évről évre néhány ezer forinttal többet vagy kevesebbet vinni be, természetesen dolog; de egy egészen új, kiszámíthatlan horderejű intézetnek megalapítási költségeit az államköltegetésbe csak amugy mellékesen vinni be — becsempészni — nem szabad. Ez ismét a törvényhozás feladata lesz. A közoktatási miniszternél kész a javaslat, a terv, miképen lehet és kell ezt a rendkívüli költséget, az 1870. évi államköltegetést nem bántva, biztosan, törvényesen előteremteni. Meglátjuk annak idejében.

Hogy az államköltegetésben az erdélyi országos múzeum az egyetemmel elválasztva jelenik meg 10,000 forint dotatioval, az titeket, barátim, ne nyugtalanítson; mert ebben a tekintetben a múzeum az egyetemtől nincs elválasztva, sőt inkább az állandó pénzügyi bizottság a múzeum 10,000 forintnyi dotatióját (melyet csupán csak múzeum-egylet cím alatt nem fogadna el) épen abból a tekintetből véleményezte megszavazandónak, mert legközelebb Kolozsvárt egyetem fog fölállítani, a melynek költségei igen tetemesek leendnek, s a múzeumnak megszabott összeg is úgy tekintendő, mint a mely egyszersmind ennek az országos érdeki fötanintézetnek szükségleteire fog fölhasználni, s a maga idejében annak dotatiójába befoglalható.

Azt hiszem tehát, hogy a „Koloszvári Közlöny”-nek azon kérdésére:

„Hogy állunk az egyetemmel?” teljes joggal felelhetem azt, hogy: Jól állunk.

A közoktatási miniszter urnak a bekövetkező tavasz folytán ismét kilátásba tett megjelenése Kolozsvárt igazolni fogja soraimat. Dr. Sz. *)

Pest, decz. 21. 1869.

(B.) Azok, kik azon nézetben voltak, hogy a képviselőknek kötelességük a költségetés egyes tételeinek tárgyalását mindaddig folytatni, míg csak az év tart, s csak akkor lehetne indokolva egy indemnit megadása, sőt ez esetben is csak azon tétételekre, melyeknek tárgyalása be nem fejeztetett — vélekedésükkel nem hatolhattak keresztül, a jobbról úgy, mint balról hazasiető képviselők tömegén.

Ennek következtében az 1870-dik év első három hónapjára, a tegnap d. u. 5 órakor tartott ülésben megadott az indemnit.

Igen természetes, hogy a baloldal érezte, mily viaszos helyezette sodortatott, miután az indemnit nem egyéb, mint a miniszterium iránti bizalmi nyilatkozat.

*) Nagyon örvendünk e megnyugtatósnak, de viszont magunk is meg kívánjuk nyugtatni a t. képviselő urat. Igénytelen felszólalásunk csak a szabad szó jóakaratu nyilvánulása volt. Tudjuk mi azt jól, hogy köztestületben álló oktatási ügyünk magasabb lelke hön buzog a közművelődés ügyeért és így a mi egyetemünkért is. Csak a dolog sürgős voltát kívánjuk jelezni, s ezen halasztatlan ügyben megkivántató erélyes tevékenységre serkenteni. Szerk.

Ezen viaszos helyzetből menekülendő azt óhajtott volna, hogy az indemnit a jobboldalról indítványoztassák; azonban mégis a baloldali pádokról történt az e részbeni kezdeményezés, bár ha egy pár mérsékeltbb baloldali képviselő által.

Szerette volna továbbá a baloldal a miniszterium iránt kénytelenségből tett bizalmi nyilatkozatot az által megbúsítani, hogy az indemnit tartatlan alapokra, t. i. az 1869-ki költségetésre fektetve, hogy ezt jövőre a miniszterium elleni újabb megtámadásokra fordíthassa.

A baloldal ezáltal szokásos fegyvereit felhasználta, melyenek a recriminatio, insinatio, sophistocus dialéctica; azonban ezélt nem ért, mert a többség, ha már indemnit adott, olyat kívánt adni, melylyel képes legyen a miniszterium kormányozni, azaz: az 1870-re headott és a pénzügyi bizottmány által tárgyalat költségetést vette alapul.

Megjegyzendő még, hogy a baloldaltól jött indítványban is az 1870-diki költségetés volt alapul véve; de később tetszett az indítványozó urnak oda nyilatkozni, hogy miután az ő indítványához a Tisza Kálmán indítványa áll közelebb, azt fogadja el s a magától visszavonja, azaz: mindennekfelett áll a pártfegyelem.

Mint rendezem, úgy most is öszintébb alapon állt a szélsőbb, mely az indemnit bizalmi nyilatkozatnak tekintve, azt sem egy, sem más alakban el nem fogadta.

Ezek szerint pár nap alatt meglesz az indemnit — több tárgy ünnepek előtt nem vétetik fel, s január 14-re van kitűzve a költségetés. Mitől lehet tartani ezen, nézetem szerint, nem indokolható — halogatás következtében, most vitatni nem akarom, de talán később visszatérek e tárgyra.

Csernátfal, decz. 15. 1869.

Tisztelt szerkesztő úr! Mióta Hétfaluban működöm a társadalom javára, sok lélekemelő mozanatnak voltam tanúja, mert itt 1848 óta több történet, mint azelőtt egy század alatt. Ezerszer feltettem magamban, némi közleményeket küldeni becses lapjának, had lássa az olvasóközönség a nép életrealóságát. De, megvallom, mindig örvény és szikla közt vajdátam, a kényes helyzet akaratom ellenére is hallgatást parancsolt, pedig nem kis küzdelmébe kerül a szívnek, a hazának tudtul nem adhatni e nép haladásából származó örömet, vagy pedig bizonyos elősiedieknek urhatnámkodása által okozott fájalmat.

Mielőtt itt az érző hazafi valamely esemény leírására adja magát, következőket kell jól fontolóra venni: vajjon a feleség nem dobandja-e óvatosságból tűzbe az ujdonszült gondolatokat; vajjon a principálisnak inyre leend-e a nemzeti szagu cikkekese; vajjon nem tanácsosabb-e másokra hagyni az újságairást, kiknek füle rég megszokta már a „licht czékel” díj nélküli cifra czimet. Nem esoda, ha egy hét óta töröm fejem: irni, vagy hallgatni, oly mélyen, mint a sir. Aztán az is bántott, hogy bár utolsó nem vagyok a szegény falusi emberek felbuzditásában; de újságban úgy előadni valamit, mint a nagy, tanult urak szeretnék, arczpirulva kell megvallanom: még eddig nem próbáltam. Szerenéséme eszembe jutott, hogy álnév alatt nem lesz semmi bántásom, sem testileg, sem szellemileg, annyival is inkább nem, mert a ezikk megjelenése után magam fogok fellépni és úton útfélen szidni azokat, kik Hétfaluból oly nagy dolgokat csináltak, mintha bizony ott volna a világ közepe s valami jó szottyantatna is ki a fejér zeke alól. Ebből két nyereséget húzok: először: félrevezetem a reám irányuló villámcsapást; másodszor: kiérdemlem bizonyos rókaszörű mosolygó arezok kézszeritását és bizalmát, s az itt-ott közölt titokból aranyal drágább kincset teszek le hazám oltárára.

Tehát örömmel irhatom: Hétfalú ismét győzött! Talán Brassóval szemben megnyerte erőperét? Igaz, ez még nagyobb győzelem leend; de ha Brassó talál nyerni, akkor a szegény hétfalusiak előtt nyitva az út Isten tudja merre. Pedig e szabad falvak e nép beleegyezése nélkül adtak oda hajdan fejős tehéntül Brassónak maiglan. Azért szedi össze minden erejét a hétfalú magyarság, hogy ünfiat tegye hivatalba, kik látnak, éreznek és tesznek, és nem cselekednek úgy, mint sok más, ki cserben hagyja azt, ki neki kenyeret ad.

Bütrköi székegy jégződi állomása, a feledhetlen, nagyérdemű, munkás Papp László jégződi urnak honvédszázadosá kineveztetése által megürültvén, szavazattöbbség által pürkereci Fejér István kolozsvári jogász úr választott jégződi, kit e hó 7-dikén szép zászlós sereg és szekerek hosszú sora kísért által Türkösebe. Nagy volt az öröm, nagy a győzelem. Ez a hét falu úgy él, mint

hét jó édes testvér, s vállvetve küzd az elnyomók ellen. Tartsa is meg Isten sokáig e mely testvéri szeretetet és egymáshoz forró hűsége a haza javára. Hétfalú nem ingadoz, kezd önállóbb és a nemzettel tartóbb lenni, mert 1848-ban vérrel tapasztalta, hogy a nagy világon e kivül nincs más oltalmazója. Epeve várja jelenleg itt minden magyar és román hazafi, hogy a magyar kormány Hosszafalban az elavult, többé ki nem elégit inspectorsági intézmény helyett egy állandó szolgabírói hivatalt állítson fel, s hiszszük, kivánságunk teljesítettni fog. Háromszéke az ily jégződi állomások betöltése nem okoz igen nagy örömet; de jertek ide kedves testvérek és tanulatok a csekélységből is örömet elővárásolni, s a szegény falusi népet a közjó iránt érdekeltebbé tenni. Mozogjunk, ha élni akarunk! E nap emléke sokáig fog élni a jelenvontak szívében, mert a hétfalusi ember nem szokta elfeledni a hazára, a kormányra, a küzdőkre, a nemzetek közti egységre mondott pohárköszöntéseket.

Egy öreg honvéd.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése decz. 19-én

Teleky Ede gróf átnyújtja a förendi ház által legújabb elfogadott törvényjavaslatokat, melyek felolvasatván, a miniszteriumnak adattak ki, hogy ő felségénél a szentesítést eszközölje ki.

Ezután a Szalay-féle indemnit indítványozó törvényjavaslatra került a sor. — Szalay S. nem tartja azt szükségesnek hozzászabban ajánlani, mert önön magát eléggé indokolja.

Előtk felel az a kérdés: Kivánja-e a ház az osztályokhoz utasítani tárgyalásra. A ház nagy többsége az osztályokhoz utasítja.

A képviselőház ülése dec. 20-án.

A képviselők közül kérvényeket nyújtanak be: Bogdán Vince, b. Kemény István, Török Sándor (sopronyi), Nyáry Pál. Mindezek a kérvényi bizottmányhoz tételnek át.

Török Sándor (sopronyi) hivatkozik arra, hogy midőn visszavonta volt a múlt egyetemre vonatkozó határozati javaslatát, azon ígéretet tette, hogy ez ügyre a budget tárgyalásakor vissza fog térni. Ezt most, midőn a ház napjai meg vannak számlálva (ellenmondások) be akarja váltani, hogy ez ügy elodázásának árnyékát is eltávolítsa és e czéllal törvényjavaslatot terjeszt be. Engedelmet kér, hogy ezt a szabályok ellenére hosszásabban indokolhassa. (Hosszas tartós zaj. Eláll!) Szóló tovább beszél, de a zajban nem tud keresztüll hatni hangjával, míg végre maga is belátván beszédje sikertelenségét, eláll. A jégződi felolvasa a 3. §-ból álló törvényjavaslatot, mely országos iparmű-egyetem felállítását tárgyalja. — Ki fog nyomatni.

Dietrich Ignác két törvényjavaslatot nyújt be. Egyik módosítása a szőlőválságról szóló 1868. XXIX. t. cikknek, a másik az urbéri faizásra vonatkozik. Indítványozó nem kívánja felolvasatni, csak kinyomatni a mellékelt indokolással együtt — Ki fognak nyomatni.

Kautz Gyula a pénzügyi bizottmány részéről jelenti, hogy befejezte a budget tárgyalását és most a zárjelentést terjeszti be, melyből, miután igen terjedelmes, csak a budget mérlegét olvassa fel. E szerint:

Rendes szükséglet	153.815.531 ft.
Rendes fedezet	147.335.264 "
Hiány tehát	6.480.267 "
Rendkívüli szükséglet	36.722.077 "
Rendkívüli fedezet	35.541.505 "
Hiány	1.180.572 "
Az összes szükséglet	190.536.158 "
Az összes fedezet	182.876.769 "

Hiány: 7.660.839 ft.

A ház az egész jelentésnek kinyomatását rendeli el.

A képviselőház ülése decz. 20-kán délután.

Napirenden van az 1870 ik év január 1-től ugyanazon év márczius 31-ig viselődik közterhekről és fedezendő kiadásokról szóló törvényjavaslat tárgyalása; melyszerint ez időre a miniszteriumnak indemnit adandó.

A törvényjavaslat némi vita után úgy általános-ságban, mint részleteiben elfogadottat.

A pénzügyi bizottmány jelentése

az 1870-ki költségetés tárgyában.

(Folytatjuk.)

IV. A belügyminiszterium.

A) Rendes szükséglet. A belügyminiszter költ-

Lapunk jövő száma a szent ünnepek miatt csütörtökön jelenik meg.

segvetésének előirányzott összeg nyugdíjak nélkül 9,620,071 frt, a tavalyinál több 478,271 frt.

I. A központi igazgatás, azaz: a miniszterium és számvétség számára előirányzott összeg: 365,842 frt, a tavalyinál több 58,042 frt.

E fejezet szükségesítettségét a bizottság ke-rekszámában 365,400 frtban ajánlja megszavaztatni.

Egyébiránt megjegyzi a bizottság, hogy a központi igazgatásnak egyszerűsítése és a lehető költségkímélés tekintetéből a tavalyi költségvetésre nézve előterjesztett kívánat folytán, miszerint a honvédelemügyi osztály megszüntetve, a földterhermentesítési ügyvel foglalkozó a pénzügyminiszteriumhoz tételük által, — a belügyminiszter részéről most azon nyilatkozatot vevő, hogy a honvédelemügyi osztály már is megszüntetve, a földterhermentesítési osztály azonban a belügyminiszterium kebelében fenntartandó lenne, míg az államkincstárt és így a pénzügyminiszteriumot — mint egyik érdekelt fél — illető földterhermentesítési ügyek be nem lesznek fejezve. Továbbá a számvétség eddigi vezetése és kezelésének hibás és drága rendszerének megjavítását illetőleg, a pénzügyi bizottság, kiindulva azon, a belügyminiszterium által is elfogadott nézetből, hogy ezen rendszer megjavítása első sorban a felállítandó legfőbb számvévszék kezdeményezéséhez tartozik, az illető javaslat kidolgozását ahhoz véli utasítandónak.

II. Megyék, kerületek, vidékek és székekre előirányzott összeg 7,355,229 frt, a tavalyinál több 445,829 frt.

Fehérmegye főispánjának fizetése emelését a miniszter azzal indokolja, hogy miután a mostani főispán, Szűgyényi László mint volt magyar alkanczellár 1848-ban 10,000 pengő forintnyi évi fizetéssel volt ellátva és így az 1848: 3. t. c. 25. szakasza szerint az akkori fizetését megtartván, a tavalyi költségvetésnél is, ezen 10,000 pengő vagy 10,500 osztrákértékű forintnyi fizetés 4000 forinttal a főispánok fizetési közt, 6500 forinttal pedig a nyugdíjak közt volt felvéve, most az ugyanazon személyt illető fizetést egy tétel alatt vélt előirányozandónak. A bizottság az előirányzat tavalyi módosítatá továbbá is megtartván, ezen tétel alatt 10,500 forintból 6500 frtot itt törölnönek és az említett törvény szerint ugyanannyit a nyugdíjak szükségletébe vél igatandónak.

E szerint az indítványba hozott törlés e fejezetben 6500 forint, mely az előirányzott 7,355,229 forintból levonván, maradt a bizottság által megállapított somma kerekében 7,348,700 forint.

III. Szabad királyi városok törvénykezési költségeire előirányozva van 706,500 frt. tehát most több 85,500 frt.

IV. Rendezett tanácsokkal ellátott városok törvénykezési költségeire 112,500 frt. tehát a tavalyinál több 40,500 frt.

A miniszter hivatalos adatok alapján e két fejezetre bizonyítja, hogy mind a szabadkirályi, mind a rendezett tanácsokkal ellátott városoknak juttatandó törvénykezési járuléka az 1869. évben tényleg felmerült és számadási kivonatok által igazolt költségek mérvéhez képest — a rabtartási költségeket most is levonva — állapítottat meg a miniszter által 910,000 frtban, mely összegből — az 1870 évi hiány tekintetéből tíz százalék levon-

natván, marad az előirányzott somma 819,000 frt az az nyolcz száz tizenkilenc ezer forint, melyet a bizottság az alsóház által e tárgyban hozott határozatok nyomán egy fejezet alatt megszavazandónak véli.

V. Általános közigazgatási költségek előirányozva van 1,080,000, tehát tavalyinál kevesebb 7,200 frt Ebből esik:

1. Egészségügyi kiadásokra 555,655 frt, a tavalyinál kevesebb 19,645 frt.

Midőn a bizottság a kért összeget megszavazandónak véli, egyszersmind oda nyilatkozik, hogy a közegészségi ügy előmozdítására célzó intézkedések életbeléptetése és általán az eddig elhanyagolt egészségügyi rendszer törvényes rendezésének eszközése végett, a belügyminiszter egy részletekbe menő javaslatnak előterjesztésére volna utasítandó.

2. Szülházi költségekre 20,000 frt. tehát 1870 re kevesebb 4500 frt. A bizottság a kért összeget helybenhagyandónak véli.

3. Lelencz kiadásokra 8000 frt tehát 1870 re kevesebb 2000 frt.

4. Töbolydai kiadásokra 187,345 frt. tehát 1870 re kevesebb 4155 frt. A bizottság e tételt helybenhagyandónak véli.

5. Közbizottsági kiadásokra előirányzott 150,000 frtot a bizottság megszavazandónak véli — egyébiránt megjegyzi, hogy az államrendőrségi ügynek végleges szervezése iránt a belügyminiszter oda nyilatkozott, hogy rövid idő múlva beadandja a már is készülöben levő szervezési tervet.

6. Toloncz kiadásokra 20,000 frt. tehát 1870 re kevesebb 15,000 frt. A bizottság helybenhagyandónak véli.

7. Rablók elfogatásáért járó díjakra 15,000 frt. tehát 1870 re kevesebb 5000 frt., mely összeget a bizottság megadandónak véleményezi.

8. Ragadozó állatok irtására díjakra 3000 frt, tehát 1870 re kevesebb 1000 frt. Elfogadandónak véleményeztetik.

9. Életmentési díjakra 1000 frt, tehát 1870 re kevesebb 1500. Megajánlatik.

10. Nemzeti színház vagy a tavalyi előirányzat szerint a dalmól és zeneképezde támogatására 62,000 frt. tehát 1870 re több 4000 frtot.

Miután a miniszter jejentése szerint két új zenekar felvétele és a házbér felemeltetése 1000 frttal nagyobb segélyt igényel, a bizottság a dalmól és zeneképezde támogatására 51,000 forintot, s a nyugdíj alapjának segélyezésére 8000 forintot, összesen tehát 59,000 azaz ötven kilenc ezer forintot megszavazandónak, a 3 rovat alatti 3000 forintot pedig törölnönek véli.

(Folytatjuk)

Kolozsvár, decz. 22. 1869.

(Beküldetett.) Nagy hiány Kolozsvárt az ugynevezett „polgári zenekar“ nem léte. Erdélyben a száz városok s a mivelt országok minden városai bírnak efféle zenekarral, a melyet Kolozsvár, az edényi miveltég központja, még mindig nélkülöz. Pedig a polgári zenekar szükségessége számtalan esetben feltűnt, különösen oly időszakokban, a mikor katonai zene nem volt a városon, s a szin-

pengettetni egy-egy guitarret, s láttunk csoportokat, melyek e szelid zenére csinosan táncoltak; általában e melázó nép ünnepein és vigadalmiban is némi buskomor hangulat uralg.

Az indiánok, kivéve azon esetet, midőn a pulque-tól lerészegszének, az aztekek fajának leveretése felett látszanak gondolkodni s Montezuma szellemének látományaival tépölöndnek.

A vegyesvérték állandóan azon török fejűket, hogyan lehessen a postakocsikat kirabolni s a gazdag útzókat gégeit elmszeni.

A televér spanyolok buskomor vágyakodással merengenek vissza az alkirályok és szerzetesek korára, s egy perczig sem feledhetik Cortez Ferdinándot és tetteit.

Az egész ország felett lebeg még a „Noche triste“ (gyász éj), midőn a Conquistadorok (hódítók) uralmának csaknem teljesen vége szakadt Mexikóban a vérhullámokban.

A rataplanokat a francziák adták elő. Rövid idő előtt vették volt be rohammal e várost, s jelenlétüket a borjubór folytonos zörgetésével akarák jelezni. Puebla valamennyi utczáin dobosok vonultak alá-fel, egyik piacán egy ezred zenekara működött trombitákkal s a dobok mindenféle ne-meivel, óriási lármát csinálván.

Egy ily zenekar mindenütt bir vonzerővel. Hisz a milanoi hölgyek sem állhattak ellent a mazurkák- és polkákknak, midőn még az osztrák tartá megszállva Lombardiát, s eszászri ezredek zenekari játszákat azokat estvéneként; csak Velenczében vonult földre a haragos nép a németek zenéitől.

Pueblában bizonyára ép úgy gyűlöltek III. Napoleon vörös nadrágos harczósait, mint a lombard velenczei királyságban Ferencz József fehér kabátos katonáit. Hisz a francziák kegyetlenül bombázták a várost, s bevonulásokat irgalmatlan rablással jelölték meg. Mégis a közönség nem tudott ellenállni a franczia katonai zene csábjának, s így estvéneként, nemcsak a pueblai nőket lehetne látni tömegesen a piacon, hanem a legelő-

házi előadások a népzeneészek közreműködése mellett oly gyarlón tűttek ki; s még a katonai zene mellett is megtűtött, hogy e zenekar egyéb rendelkezést kapván, a kitűzött előadást meg kellett változtatni, a mi a polgári zenekar mellett soha sem történhet meg, mert nem lehet eset, hogy ez kevéssel a színházi előadás előtt, rögtön egyébrendeletet kapjon. Azt is tudjuk, mennyi bajba kerül a templomi zene összeállítására, és ha polgári zenekarunk volna, ez templomi, színházi, temetési sat. zenére minden időben készen állana, nem is lévén más hivatása, mint az, hogy az efféle alkalmakra jól betanulva, készen legyen. Nem a legutolsó előnye volna a polgári zenekarnak az is, hogy állandó iskolául szolgálja a tanuló fiataloknak, a mely csupa tanulási vágyból szivesen oda adná közreműködését ingyen is, s a mellett, hogy ezáltal alkalom volna nyitva a fiataloknak hasznos és kellemes foglalkozásra; azt is számítáiba kell vennünk, hogy a zene a legjobb lélekmevelő, az erkölcsiség tiszta felfogására és követésére a legegyszerűbb eszköz.

A polgári zenekar összeállítására pedig városunkban elegendő erő van, mert nagy számú kilepelt katonai zenész tartózkodik itt, a kik még azzal az előnnyel is bírnak, hogy saját hangszereik is vannak, tehát az első felállítás még költség sem kívánna, s meg vágnunk győződve, hogy a begyakorlásra ingyen áldoznak idejüket, megléven a biztos kilátás, hogy a teljes szervezés és betanulás után azonnal megnyílnék a jövedelem.

A mint biztosan tudjuk: Rauchleitner Antal úr igen melegen érdekli a említett polgári zenekar megalapítását iránt, s elismerőleg kell kiemelünk, hogy sokféle elfoglaltsága mellett, ennek létesítésére és vezetésére kész idejét és fáradságát szentelni, a mi annyival sikeresebb várakozásra jogosít; mert tudjuk, hogy Bécs- és Pestről hozott művészi híret itt is szerzeményesek, hangszari művek sat. által, mint tanító és karigazgató teljesen igazolta, s zenészek, a kik a polgári zenekar felállítását iránt érdeklődtek, karmesterek által egyedül csak Rauchleitner úrhoz lönnek utasítva, mint a kibe a zenekedvelők teljes bizalmat s a legjobb reményt helyezhetik, s vállalatát bizonyára mindentűt a legnagyobb készséggel fogják pártolni és elősegíteni.

A midőn tehát Rauchleitner Antal úrnak vállalatához legjobb sikert és szerencsét kívánunk, azon reményünket bátorodunk kifejezni, hogy Kolozsvár minden jóért, szépért és hasznosért buzgó polgárai részéről versenyezni fognak egymás közt a tán csak egyedül nálunk hiányzó, pedig annyira szükséges polgári zenekar mielőbbi létrehozása végett.

Vidéki levelezés.

Gy. Szárhegy, 1869. deczember 15. —

Tisztelt szerkesztő ur! Noha a vidéki levelező helyzete annyira háládatlan, hogy tisztje végzésére mindég bizonyos mennyiségű resignatio kívánatik, nem csak azért, mert néha kisszerű s az eseményekben meddő vidéki élet nem nyújt elegendő élvezetet a mai kor nagyszerűségeihez szokott inyenzeinek, hanem azért is, nehogy akaratlanul is személyes érdekekbe tűtőzzék: mégis

kelőbb mexikói hölgyeket és urakat is, a legújabb párisi divat szerint öltöztöten.

Ugyanazon piacon, mely nem sokkal lehet kisebb a berlini zandárciaczánál, minden este pár ezer hallgatózott azon fajtól, mely Mexikó népességének nagy tömegét képezi és „vörös indus“ nevet bord. Azért nevezik őket vörösnöknek, mert Mexikó eme benszüllötteinek arczbőre ugy hasonlít az Amerika északi vidékein lakó indiánokéhoz, mint egy tisztára csiszolt réz üst a chokolade tortához. Mindegyik ereiben foly egy kis európai vér; a fajtukból való, jelenlegi köztársasági elnök Don Benito Juarez ben oly csekély spanyol vér van, hogy ellenségei „El Indio“ gúnynevet adtak neki.

A valódi mexikói indiánok csak egyetlen pálya kínálkozik, melyen az egyszerű favágó és vízhorzó színvonalán felül emelkedhetik, az egyház, de kivételes eset, hogy rosszul fizetett falusi lelkészen felül vihessen.

Mexikóban rang és gazdagság kizárólag a spanyol creoloznak és az ugynevezett félvértéknek van fenntartva. Ritkán találunk indián Alcaderat, és csak is a vidéken; ép oly kevéssé találni indiánt a gazdagabb bérlők között. Néha-néha maga művel egy kisebbszertű agave-telepet, de legfőbbnyire elzalogosítja Cactustültvényeit kereskedőnek, a kik a pulquegyártást, melyhez használják az agavet — nagyban űzik.

Rabló- és guerilla mesterségre az indián nem érez magában hajlamot; lopogat apránként, ha ezt a felfedezés veszélye nélkül megteheti, de a rablást mesterségtént űzők közt alig találni egyegy indiánt. Ellenben a hadseregben sok indián katona van; de bizonyára ezek a világ leghasználhatatlanabb katonái, nem azért, mintha nem lenne bátorságuk, hanem mivel nem tudnak elokosodni, tulajdonkép miért kellene verekedniük.

A mexikói könnyű lovasság, vegyesvérti merész fiúczkók, spanyol vagy európai kalandorok parancsnoksága alatt, sok dolgot adott a francziáknak; de a mexikói gyalogság, mely nagyobbára indiánokból áll, szétfutott a francziák közeledé-

ha ez uttal a t. olvasó közönség becses figyelmét pár perczig igénybe veszem, azon kecsgetető remény fejében teszem ezt, hogy ez idő szerint (nem csak országgyűléstünk, de még a dalmát harci riadó is szünetelven, sőt a Szezi csatorna is a mindennapiasság folyamába jövén, aztán a pénzügyminisztert sem lehetvén már gyanusítani sat) aprólékosabb tárgyak is kárpótolhatják az olvasásra szánt idővesztéseget.

Nekünk vidékieknek egyik legfontosabb teendők a vásárlás, városiaké az árulás. Ne tessék félreérteni, nem jellem, becstület s hazaárulást értek én, hanem ama közönséges prózai árulást, melynek tárgyai: könyvek, lapok, kelmék, barnok sat. Azért megengedek, hogy itt legelőbb a héten lefolyt sz. miklósi luczanapi országos vásárt említem meg, melyen árulók, vagy hogy ne tévedjünk, árusok oly tömegesen voltak, hogy a piacon to-lakodni is alig lehetett, míg a járás veszély nélkül ugy gyalog mint szekérről csaknem lehetetlen volt. Az igaz, hogy Sz. Miklós közönsége több évek előtt tervbe vette volt a piac közlelőben levő egy-néhány telek kisajátítását s piacczá alakítását, nemcsak, sőt részben azt meg is kezdette, de ezen mindenesetre praktikus és dicsérendő terv keresztül-vitele oly lassan halad, hogy a város emelkedése szempontjából lehetetlen azt nem sürgetni s a mielőbbi végrehajtást ohajjani. Így tovább igen helyes lenne, ha mint a belső piac, ugy a külső-barompia-cz is állandósították, mennyiben erre is elegendő tért a közönség adna vagy szerezne, addig míg a mindenesetre behozandó birtokok szabad használatá következtében egyesek földjein a jelen rendszerhez hasonló változandó piacot lehetetlen lesz fenntartani.

A vásár árú csarnokait szaporította Nagy Mihály vándor szintársulataival. Azonban habár árunkat szivesen viseszük a vásárra, jobb ér-zéseinket némi súlyú élvezet fejében nem szoktuk áruba bocsátani. Az olyan „ágyutöltelék“ féle darab, melyet szinigazgató ur talán nagyobb hatás kedvéért „a miniszter jobb keze, vagy plusa vagy deficit“ ezímen árulगत, s melynek súlyú szerkezete, és a női szemérem s erkölcsi illem rovására férczelt jelenetei minden kritikán alól állanak, a jobb és nemesebb irányú előadásokhoz szokott sz. miklósi és gyergyószéki művelt közönség gyöngéd érzetét, mely még nem devalválódott oda, hogy ilyen frivol látványokban élvezetet találjon, mélyen sérti.

Ma — midőn a magyar nyelv és művelődés — régi csaknem tervszerű nyomott helyzetéből a saját és gondolat szabadság által feloldatot; midőn a magyar nyelv a kunyhótól kezdve a trónig egy életerős virágzó fává nőtte ki magát: Thalia vándor társulatainak hivatása nemesebb szempontból ugy látszik feleslegessé vált, a mennyiben fel nem fogott nemesebb érdekeinket fogva a közérkölciség s nevelés ügyének ferde irányzatára törekszik.

Ezzel szemben, ha élvezni s élvezve művelődni akarunk, karoljuk fel s buzgó pártolás által állandósítsuk a műkedvelői társulatokat, melyek által ifjúságunk a szellemi önképzés, okulva tanítás gyakorlati terére vezetetik. Ezen ötleből el nem mellőzhetem e helyen felemlíteni, hogy Gy. Sz. Miklósnak igen solid s nemesen képesített műked-

sére, mint a szél széthordja a polyvát. Santa Anna vagy Miramon, Juarez vagy Miksa egyik oly közömbös volt előttük, mint a másik. Ha uralkodó választásnál őket is megkérdezik vala, valószínűleg Montezuma mellett nyilatkoztak volna. Fájdalom a Nagy-Kaczkica több mint 300 éve halt el és a „Noche triste“, melyben csaknem sikerült volt nekik az idegen jármat lerázni, többé nem tér vissza. Megnyugodtak tehát sorukban s laasu, fél-suttogó hangjuk is alázatos, reménytelen megadásra mutat.

Mindazok az indiánok, kiket a tengerparttól 400 angol mérföldnyire be az országba láthatánk, kis és gyenge természetűek, a nők csaknem pulyák. Bizonyos fokig szorgalmas és ügyes munkások, s hacsak nem ittasodtak meg a pulque-től, csendesek, jóakaratauk; e mellett a katolicizmussal, már a mit Mexikóban ez alatt értenek, nincs buzgóbb követője nálunknál.

A durvább munkát minden bérletnél az indián keze végzi: ő lovász, kovács, háziszolga, víz-hordó, de kedvence foglalkozása a kertészség.

Mexikó fővárosában legérdekesebb jelenségek az indiánok kanoéi, midőn telerakva a legszebb virágokkal eveznek fel a csatornán, mely az „El Paseo de la Vega“ sétányt fogja körül.

A mai mexikói indiánok közt is látunk ma-dáralakú aztek arczokat, a mint azokat a mexikói képekből és metszvényekből ismerjük, de egész külsejükön nincs semmi vadság.

Az indiánok nem tartoznak a mexikói nép-tömb legrosszabb elemei közé, de mint egész, mitsem számítanak s az ország politikai alakzatára mi befolyásuk sincs; különben kétséget sem szenved, hogy Mexikó további fejlődésére is az anglo-german faj gyakorol elhatározó befolyást, mert kérdés: kikerül-e az ottani román faj azon sorsot, mely a nyugati szárazföldön egymásután érte el a vele rokonfajokat.

(A „Pest. Lld.“-ból.)

TÁRCZA.

Az angyalok városában.

II.

Más alkalommal több hazámeli hölgygel és urakkal egy bátra valék meghíva a fővárosba; de az oda elindulást több órára el kelle halasztani, mert a kis réz ágyu, mely utikészletünkhöz tartozott, még nem vala teljesen felszerelve. Így kelle a becstületeseknek és békeszeretőknék hadias mezt ölteni, hogy magukat a gazok és vérszomjasok ellen megvédhessék.

A francziáknak alig volt valami könnyű lo-vasságuk, kénytelenek voltak tehát benszüllötteket használni fel arra, hogy az országot a Guerillosoktól megtisztítsák. Rablókat üsztöttek a rablókra; mindamellett gyakran kényszerült a szomorú emlé-kezett Bazaine tábornagy mindkettőt, rablót és rablófogót elfogni és különbség nélkül megölve-tetni, felakasztatni. A francziák nem szedhették el a fegyvereket a néptől. A bérlők (rancheros) azt hozták fel, hogy fegyver, kard és lándzea nélkül nem őrizhetik meg „Hacienda“-ikat, ezért kell fiaiknak, pásztoraiknak, munkásaiknak felfegyver-kezve lenni.

Mihelyt letakarítók rubáinkról a nyolcz nap óta reájuk szállt porrétegeket, sétára indultunk az angyalok városában. De ha ez kevéssé hasonlított úde sétához, még kevésbé vala angyali azon zene, mely minden lépten, nyomon fülünkbe hang-zott, talán egyedül a harcziás jellegű Gábor arkan-gyal lelto volna abban gyönyörűt.

Szakadatlanul, végtelentül és kiállhatlan mó-don hangzott valamennyi utcán és piacon a „Rataplan, plan, plan!“ ugy, hogy végtére elká-bultunk a sok dobörgés miatt, nem találva előle sehol menhelyet.

Nem a pueblaiak doboltak, nem is a spanyol földön divatos tambourint verték. Itt ott hallánk

Napi hírek.

— A király mint hírlík, csak január 15-ke táján jö ismét Budára.

— A királynét februárban várják vissza Rómából. S aztán a tavaszi időnyt felváltva Budán és Gödöllőn fogja tölteni.

— Gizella főhercegnő élete veszedélyben forgott. Bécsben pénteken délután 3—4 óra közt Gizella főhercegnő szokása szerint sétakocsizást tett a praterben egy udvarhölgy társaságában. Egyszerre egy ifjú férfi, ki confortableon a Prater felől jött, a kocsgya haladó udvari kocsihoz ugrott s ajtáját felszakította. A kocsi nem tudva a helyzetet felfogja, megállította a lovakat, a lojak leugrott a bakról, a pratersten mellett álló lovas rendőr pedig oda vágatott, s a kocsi befurakodni akaró ifjút feltartóztatta. Ezt bekísérték, az udvari kocsi pedig háborítlanul továbbment. Az elfogott merénylő a T-e szerint 30—35 éves és annyira tébolyodott, hogy a kihallgatás alatt dühbe tört ki. Azonnal a tébolydába szállították. Vonakodott kiletét és lakhelyét megvallani, csak azt mondta, hogy magyar mánás, egyike a leggazdagabb birtokosoknak Magyarországon — és jegyben jár egy magasállású nyél. A hivatott lap azonban úgy tudja, hogy egy államvasúti nyug. hivatalnok, ki már több időt töltött a bécsi tébolydában.

— Kolozsvar történetének kiadása tárgyában hozott tudósításunkra „az „igen“-nel szavazók közül többen“ észrevételeket kaptunk, melyeket a helyszükre miatt csak jövő számunkban közölhetünk.

— Kolozsvar története kinyomtatása feletti határozatát communitynkak a „Budapesti Közlöny“ is örömmel veszi tudomásul.

— Veszedelmes kitartó szerelem. Kolozs megye alsó kerületének egyik helységében történt, hogy a nő ez előtt 12 évvel elhagyta gyűlölt férjét, 12 hosszú éven át járt hiába a szerelme szalmaözvegye neje után, visszahívandó őt a családi tűzhelyhez, mire aztán utójára azon határozattal indult közelebből utána, hogy tizenkét-szer egymásután fogja hívni, s ha erre sem haj, megöli. Alig hangzott el a tizenkettedik kérésre az asszony tagadó válasza, tűszőjéből kést vont elő a férj, s vele két halálos szurást ejtett elpártolt neje. A szerencsétlen nő még egy hétig élt. A gyilkos jó helyen várja jutalmát.

— A kolozsvari jogakademia ifjúságának bálrendező bizottsága tegnapi délután tart meg alakuló ülését. Megválasztottak: elnöknek Molnár Antal, alelnöknek Hatfaludy István, jegyzőnek gr. Bély Kálmán, pénztárnoknak Tóth József, ellenőröknek gr. Csaki Miklós és Könyv János.

— A városunkkal szomszédos Szucságban hétfőre viradól egy paja s benne 11 darab marha égett el. A tűz a cselédek vigyázatlanságából származott.

— A „Jogtudományi Közlöny“ ötödik évfolyamára kibocsátott előzetési felhívást vettük. E szaklap az eddigi részvétnyilvánulást szerint a legnagyobb elismerésnek örvendett, miért is a jövő évfolyam tartalmát tetemesen meg kell bővíteni, mit a mostani lapirodalmi viszonyainknál fogva a legnagyobb ritkaságok közé lehet sorolni. A „Jog. Közl.“ ugyanis a jövő évfolyamban nemcsak az elméleti tudományok, hanem a gyakorlati élet szükségének is kiváló figyelmet fog szentelni. Ez annyival szükségesebb jelen vizsás helyzetünkben, mert az eddigi ingtag politikai esélyek a jogszolgáltatás nem csekély hátrányával egyik provisoriumból a másikba vezettek, s így sem rendszeres kimerítő törvényekkel, sem az ideiglenesekben kétszeresen óhajtott megszilárdult gyakorlattal sem dicsekedhetünk. Ezért nélkülözhetetlenül szükséges, kivált az újabb ideiglenes perrendtartás behozatalánál fogva, hogy a gyakorlati jogélet által a speciális esetekben bíróság megállapított elvek, főleg a m. kir. semmitörvények elvi jelentőségű határozatai az ügyvédek és bírák tájékozása céljából közzé tessék. A „Jog. Közlöny“ tehát élve a m. kir. curia részéről 24,091. szám alatt megadott engedéllyel, a jövő évben is közölni fogja a „m. kir. curiának elvi jelentőségű határozatait“ s pedig oly beosztással, hogy ezek a fölaptól elválasztva, évenként külön kötetet képezzenek. Minthogy továbbá a magyarországi törvény- és rendeletek-tára oly terjedelmes gyűjtemény, hogy annak legnagyobb része, a törvénykezéssel foglalkozó ügyvédek és bíróságokra nézve elkerülhetlenül szükségesnek nem tekinthető, ezért a magyar felölös kormányának a törvénykezésre vonatkozó mindannyi szabályrendeleteit egy külön mellékletben fogja közölni, akkép, hogy e mellékletek az év végén szintén külön tárgymutatóval ellátva, a lapról elkülönítve, betölthetők legyenek. E dús tartalmú szaklapot tehát, mely még a mellett a budapesti, nagyváradi és brassói ügyvédi egyletek közlönye, méltán ajánljuk hazai jogász-közönségünk figyelmébe.

— A kolozsvari kereskedelmi és iparkamara f. hó 7-ken tartott közgyűlésén a tárgyak összehalmozottsága miatt a pénztárnok, gazda, titkár és irodaszemélyzet választására sor nem kerülhetvén, a választások megejtésére f. hó 29-ken d. n. 4 óra újabb közgyűlést hirdet, s erre a kamara tagjait tisztelettel meghívja. Kolozsvar, decz. 23. 1869. Az elnökség.

vellő szintárua van, mely teljes mértékben megérdemli a nyílt elismerést és méltánylást; és mitután ezen társulat kitünőbb férfi tagjait a „Családi kör“ gyergyói levelezője közelebből igen helyesen kiemelte, azt az által vélem mulhatlanul kiegszítendőnek, hogy a mükedvöllő női személyzetnek általán, de különösen Genesi Luiza kisasszony és Kádbebó Vidornő urhölgyeknek kitünő, helyesen átértett s személyesített színpadi szereplésükért nyílt elismerést szavazzak.

Egy második fontosabb művelődési ügy vidékünkre nézve a népiszkolák ügye.

Mióta nagy szellemű vallás és közoktatási miniszterünk a népnevelés ügyében a népiszkolák szervezésére megkezdte, s törvényhozásunk e részben törvényeket is alkotott; a pro és contra nyilatkozatok s eszmék egész legioja jött e tárgyban napfényre. Nem is lehet tehát egy igénytelen vidéki levelezőnek komoly szándéka ily nagy-szerű csatazajba gyenge úteget kiállítani annál kevésbé, mert szegény véleményem szerint e harcban is nem a szó és gancsokodás zápora, hanem az élet, a tapasztalás fog dönteni. Egyszerűen tehát helyi tényeket akarok constatálni, mint adatokat ezen ügy processusában.

Gy. Szárhegy n. közönsége még a mult szeptember havában az iskola ügyében közgyűlést tartván, derék köztsziteletben álló plébánosunk Both Ferencz ur kezdeményezésére a községi iskolának a 38-ik t. cz. alapján leendő szervezését határozta életbe léptetni, mi végre az iskolaszék tagjait meg is választotta. Ezen iskolaszék szervezkedése után lelkiismeretes buzgósággal karolta fel teendőit, hogy a kitűzött nemes célnak lehetőleg megfelelhessen. Mindenekelőtt elkülönítette az addig együttesen tanított fi gyermekeket a leánykától, mindkét nembeli osztályra külön alkalmas önálló tanítót és tanítónőt alkalmazván, míg egy felsőbb iskolában a nagyobb fin osztályt a helybeli derék Sz. Ferencz ur szentes atyák osztják. Megkezdődvén az iskolai év, az iskolaszék hivatásából kifolyólag buzgólkodott, hogy a tanköteles gyermekek iskolába küldessenek, mi végre kebeléből hetenkénti iskola látogatókat küldött ki. Ezen eljárásnak azon örvendetes következménye lett, hogy ma már 300 gyermek nyer a községi alkalmas jól felszerelt iskola helyiségekben mindennap oktatást. A taneszközök és mindennemű iskolai kellékek beszerzésére, az iskola házaknak tisztán, épen és rendben tartására a szék tagjai közül egyik gazdának van kijelölve; s minthogy itt minden költségeket a közpénztár fedez, a gazda az iskolaszéknek és a közönségnek az iskolai év végével nyílt s felelős számadással tartozik. Tervebe vélettel végül egy alkalmas helyiség köz-kertté alakítása, melyben a nagyobb gyermekek társasul a kertészet és gazdaság köréből gyakorlati útmutatásokat nyerhessenek.

Ezen rövid időközben tett tapasztalatok, azon jogos reményekkel kecsgetnek, hogy a községi iskolák ilyenén szervezése a kívánt sikert fogja eredményezni, s hogy csak is a községileg s közös garautára alapított népiszkolának leendő állandósága s teljesen mindenre kibató jótékony hatása.

X. X.

N. Enyed, deczember 17. 1869. — Casinónk f. hó 15-ken tartá meg 36-ik évfordulati nagy gyűlést. A szép számmal egybegyűlt tagokat elnök mltsgs. Pogány György ur üdvözlő szép beszéddel, melyből kiemeljük, hogy a casinó 1833-ban alapítottat Farkas Sándor megyei táblabíró fáradozása folytán s így már régóta folytatja működését szép pártolás mellett; így a jelen évben is 109 tagja volt, meghatólag emlékezett meg elnökünk az elhunyt tagokról: a független jellemű Árkony Lajos főbíró és Korodi Sámuel megyénk derék alispánjáról is.

Az igazgatói, könyv- és pénztárnoki, gazdai jelentések egylettünk jó karban állását igazolták. Indítványoztatott több hírlap meghozatala, a könyvtár gyarapítása stb. de legérdekesebb volt és hosszabb vitának szolgált tárgyul városi főbadnagy Sándor Elek indítványa: közhasznú felolvasások és értekezésekre nézve, mi pártoltatott is.

A választások eredménye következő: elnök főispán Pogány György; igazgatók: Sándor Elek és Dr. Donogány J. jegyző: Enyed L. könyvtárnok: Kovács K. pénztárnok: Ludvigh J. gazda: Diemar K.; választmányi tagok: Gáspár J. Oberth, Medgyes B. Czinege J. Imreh F. Miksa M. Veres K. Kasza D. Szalánczi L. póttagok: Duca B. és Szabó F.

A kolozsvari kereskedelmi- és iparkamara 1869. nov. 23-án tartott V-dik rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.

1. Az elnök a gyűlést 5 órakor megnyitotta nyilvánítván, felszólította a jegyzőt a mult hó 15-ken tartott utolsó gyűlést jegyzőkönyveinek, a mi megtörténvén, miután a jegyzőkönyv ellen kifogás nem történt, helybenhagyottnak lön nyilvánítva.

2. Ideigl. titkár jelentést tesz az utóbbi gyűlés óta érkezett s az ügyrend értelmében rövid úton ellátott ügyekről. Ilyen volt 45 darab. Ezek közt 19, a mely iparjegyzésre, részint cégbejegyzésre vonatkozik, jelesen: Torda várossától 1 darab, Déza városától 3 drb, Gy. Fejér. ár városától 1 drb, B. Szolnokmegyétől 4 drb, Beszterce város- és vidéktől 3 drb, Tordamegyétől 1 drb, Szamosújvár városától 2 drb, M. Vásárhely városától 4 darab, a piaci árjegyzésekből érkezett a különböző batóságoktól 12 drb.

Az erdélyi királyi biztosság e hó folytán két körirataiban figyelmezteté a közönséget és az illető hatóságokat a Bukovinában kiűzött s terjedőben lévő marhavészre, a minek következtében a zárlat Erdély és Bukovina közt tovább is fennhagyatott, valamint a f. hó 10-ről kelt körirat a hunyadmegyei Banzár községében kiűzött marhavész hívja fel a figyelmet, a melynek következtében Vajda-Hunyad és Hátszeg városokban a marhavásárok be-löknek tiltva, s a megyében a szarvasmarhaforgalom megszüntetve.

Végül jelenti előadó, hogy a következő nyomtatványok érkeztek, u. m.:

1. Der Suez-Kanal und der Beruf Vestreichs zur directen Theilnahme an dem Handel Europas mit den transegyptischen Ländern.

2. Mittheilungen ans dem Gebiete der Statistik.

3. Ugyanezen műnek II. füzete.

4. Verzeichnis der in D. 1868. vom dem k. k. Privilegienarchive einregistrierten, ertheilten, verläugerten, übertragenen und ausser Kraft getretenen ausschliessenden Privilegien.

5. A kelet ázsiai expedíció. Cserei Manó és B. Haas Dr magyar kereskedelmi tudósítók jelentései. 6. A trieszti. 7. A reichenbergi. 8. A saroni keresk. és iparkamara ülésének 5 drb jegyzőkönyve.

— Az előadott jelentést a gyűlés tudomásul veszi, s elnök úr indítványára általános határozatul mondja ki, hogy a kamarához érkező nyomtatványok címét is, lehetőleg tartalmát is ezután mindig felveszi a közléteendő jegyzőkönyvekbe, hogy így a kerület választóit azokra figyelemessé tegye s lehetőséget nyújtson az érdekelteknek arra, hogy e nyomtatványok tartalmával az irodában megismerkedhessenek.

3. A nmlgu kir. kereskedelmi miniszterium f. hó 9-ről kelt leiratát jóváhagyja a kamarának idei aug. 31-ről kelt fülterjesztése mellett felkötött költségvetést 1869-re 2840 frttal, 1870-re pedig 5080 frttal, kijelenti egyszersmind, hogy a felosztott kamara butorzatához az új kamarának teljes joga van, s ahoz a városi hatóság igényt nem formálhat, miután az 1860-dik évi ideigl. rendszabály 40. §-e, valamint a cs. kir. kereskedelmi miniszteriumnak 1859 dik évi ápril hó 20-ról 6533. sz. a. kelt rendelate értelmében tartozott a városi közönség a butorzatot előállítani. Ezenkívül értesíté a nmlgu miniszterium a kamarát, hogy a jóváhagyott költségek fedezésére szükséges díjak mikénti ki-rovásának és felhajtásának módozatai iránti intézkedést közelebből fogja megtenni, addig is felkérte a n. kir. pénzügyminiszter urat, hogy a kamara folyó költségei fedeztetésére 3000 frtot legyen szives előlegezni, inti tehát a kamarát, hogy a megtalálás eredményének tudatását várja be. Végül figyelmezteti a kamarát, hogy jövőben a költségvetések szerkesztésénél mindig kimutatandó lesz a megelőzőt évre helybenhagyott költségvetés is.

A gyűlés az előadott leirat tartalmát szükséges tudásul veszi s alkalmazkodni fog annak intézkedésejhez. Azon reményben, hogy a nmlgu miniszterium ígérete következtében rövid időn képes lesz a kamara folyó költségeinek fedezésére, egyuttal elérkezettnek látja a kamara az időt, hogy végleges szervezkedését keresztül vigye, s ennél fogva a gazda, a pénztárnok, a titkár választását s a szükséges irodai személyzet beállítását a jövő gyűlésre kintzi, még pedig oly formán, hogy erről mind a kül-, mind a beltagok az ügyrend értelmében hírlapilag is értesíthessenek. A gyűlés napjaul jövő deczember hó 7-ke lön kitűzve.

4. Ideigleles titkár jelenti, hogy a nmlgu kir. keresk. miniszterium m. hó 26-ról kelt leiratával a kamara ügyrendét jóváhagyta s csak a 17-dik §. utolsó szava után e mondatot: „és a tárgysorozat“ kívánta oda tétetni, az ekép kiigazított felkötött ügyrend folyó hó 31-ről kelt m. miniszteri leirat mellett a jóváhagyási záradékkal ellátva leérkezett.

A gyűlés elhatározta, hogy az ügyrend s ezzel kapcsolatban az 1868. VI. törvényzikk, mint a melynek alapján a kereskedelmi és iparkamarák szervezve vannak, magyar és német nyelven ki-nyomassék és ehez csatolva a kamara tagok névsorát, a kül- és beltagok közt kiosztassék.

5. Olvastatott a n. szébeni m. kir. postaigazgatóságának m. hó 3-ról kelt jegyzőkirata, a melyben közli a tordai postahivatalhoz intézett azon rendeletet másolatban, a melyben ez utóbbinak meg lön bagya, hogy a fennálló hivatali rendszabályok értelmében az utasok számára külön szobát rendezzen be.

Ez intézkedést a gyűlés kellemes tudomásul veszi, miután ez által a kamara idei augustus 31-ről a nmlgu miniszteriumhoz tett panasza el van enyésztetve. (vége köv.)

— Újabb vasútépítési engedély. A közlekedési miniszterium Wirkner Lajos és társainak engedélyt adott egy Hátszeget az alföldi vonallal Káransebesen, Reticzán, Bogsanon, Mörözmezön stb. keresztül összekapcsoló vasút előmunkálatainak megtételére; az engedély egy évre szól.

— A kápolnai útközvetek emlékszóborának leleplezése deczember 19-én nagy ünneplésséggel ment végbe Kápolnán. Az emlékszóbor öntött vas, hamuszínre festve, 3 öl magas, tetején aranygomb.

— Nincs igazság! A képviselőház decz. 20-iki ülésében a karzaton igen csinos hölgyek jelentkeztek, kik közül egy szőke fűrtű kiválólag magára vonta a figyelmet. Ülés elején elég élénken mozgatta fejét a szónokok felé, míg belefáradva, könyvet vett elő, s mély figyelemmel látszóan olvasni, a gukkerező képviselők bosszúságára, kik az elő tartott könyvtől szép kék szemekben nem gyönyörködhettek. Eppen Simay Gergely adott be módosítványt, midőn a szép alak felugrik és felkiált: „Nincs igazság!“ A mellette ülő férfiak egyike attól tartva, hogy leugrik, megragadta. „Ne bántsanak“ — ugymond — bennem lsten él és Kossuth Lajos“, s mintha mi sem történt, volna tovább folytatta az olvasást. Öt perc mulva becsukta könyvét, s megvető tekintetét vetve a hátra, hátravetett fövel eltávozott. Tébolyodottnak tartják.

— A felosztott nápolyi zsinat programja következő volt: 1. Vallásszabadság és biztosításának főbb eszközei; 2. egyház és állam teljes elválasztása; 3. a vallástól független moral szükségessége; 4. az anyagi és erkölcsi általános jólét előmozdítására alapítandó nemzetközi szövetség. E program valósítására eszközök: 1. a szabad gondolkodók szövetsége; 2. népies iratok terjesztése; 3. ingyen népoktatás.

— Hibaigazítás. Mult számunkban a népszámlálási cikkben hibásan áll „népnevelési“ mozgalom népesedési helyett.

Nemzeti színház.

Decz. 19-ken: It először: „Szép szőke Duna.“ Színmű a népeletről. Berg után magyar színre alkalmazta Rajkai. — A darabnak nem nagy drámai becsé van. Ugy látszik, színre alkalmazó sem fektetett arra fűslyt, ezéja lévén, hogy néhány, a népeletről kiragadott életképet tárjon a néző elé. A képek, habár nem is újak, eléggé élénkek, a közönség, s kiválólag a karzat, jól mulatott, hanem a színjáték drámai értéket tekintve, nem ígérhetünk ennek sem hosszabb életet, mint számos hasonló irányu műnek eből a nemből. Julis szerepét Kassainé játssza. Ő személyesíté azt a szerencsétlen szolgát, kit minden igaz ok nélkül bebörtönöznek, kineznek, aztán kiszabadul, s a „szép szőke Duna“ belengrik (innen ered a színjáték ezime is!), hanem szerencsére Arthur nem hagyja, hogy ott veszszen, kimentti, hogy Palkó lehessen, ki ugyan nem is érdemli meg. E szerep nem Kassainának való, hanem azért megmondhatjuk, hogy elejtette, sőt, sikerültebb jelenetei is voltak.

Decz. 20-ken: „Mártha.“

Decz. 21-ken: „Keszyü és legyező.“ Vigjáték 3 felv., írta Dumanoir. E különben élénk, kedélyes vigjáték meglehetően vonatva folyt le. Ennek egyik legfőbb oka, hogy a szerepek nem voltak mind illetékes kezekben. Így például Kassainának Charlotte, Dancz Ninának Matild, Korádinak Henri szerepe. Korádi egyáltalán nemigen van szerepkörében, különösen utóbbi időkben, midőn az igazgató nagyobb mondókákat biz reá, sőt nemcsak, hanem jellem szerepekben is kinezta. Vajjon még meddig? Nézetünk szerint jó lenne Korádinak elől kezdenie, s mikor leszokott azon sok ferdeségről, melyek mindannyiszor a kisebb vidéki színpadokra emlékeztetnek, akkor tegyen kísérletet nehezebb szerepekben. Sz. Mátrai Laura (Amália) elegáns fejedelmű volt. Általában az ily forma szerepek sikerülnek neki.

Decz. 22-ken: It először: „Párisi élet.“ Operette 5 felv., írta Meilhac és Halevy; zézéjét Offenbach. Offenbachnak ez újabb műven észrevehető kissé, hogy az operettek nagy mestere se kifáradhatatlan a teremtés művésében, s néha az alakítással is kénytelen beérni. Neki azonban nem tudja büntül a journalistica; nem, még ha plagium bűnébe esik is, mert minden a tréfa szelid leple alatt feledékenységgé megy, másfelől pedig legutóbb-ször önmagát utánozza. Ez meg is engedhető bizonyos határok között, hiszen egy sem törekszik klasszicitásra, s azt el sem érhetné, mert az offenbacheriádnak is meg vannak számlálva napjai. A jövő zenéje mindent el fog temetni, a min nem áll rajta a Wagner „expediatur“-ja. Elfogultság nélkül kimondhatjuk, hogy a „párisi élet“ által repertoire-unk zenetekintetben gazdagodott. A szőveg nem sokat ér, de abban is pár feltűnő ügyes gonre-kép van. A mi pedig frivolságot illeti, korántsem áll a „Szép Helena“ és „Duana“-nal egy színvonalon, miután a rendezői iron sokat törtül benne. Ezt csak helyeselhetjük. Az előadás elég fogékony, egybevágó volt. Különösen ki kell emelnünk Szilágyi német, ki Gabriella szerepét kiváló ügyesen adta. Majd minden jelenetében zajosan meg lön tapsolva, a második felvonásban énekel magán dal után pedig a közönség szűnni nem akaró tapsviharban tört ki, ugy hogy ismételnie kellett azt. Szilágyi (Fricke), Tannerné (Gondremark báróné) kitünők voltak, s a többi játszószemélyek szintén dicsérettel állják meg helyüket.

KÜLFÖLD.

Páris, dec. 20. Rochefort Angulo spanyol képviselő kiutasítása végett interpellálja a kormányt. A kormány szigora — a köztársaság miatti félelemből — alapos ugyan, ugymond Rochefort, mivel a köztársaság közel van. A belügyminiszter válaszában az interpellációra, azt mondja, hogy Angulo megérté a menekült kötelezettségét, mivel fölkelést hirdetett. A kormány el van határozva a rendetlen ségi kísérleteket érdemük szerint fenyíteni, és a minoritást tehetetlenné fogja tenni, nem a hatalom, hanem az egész ország pártfogása mellett erkölcsi tekintélylyel.

Párisban következő minisiteri névjegyzék keringett, mint azt már is fölemlítettük: Daru belügy-, Ollivier külügy-, Segris igazságügy-, Buffet keresk., közgazdasági s közmunkaügyi, Talhouet közoktatásügy-, Louvet pénzügyminisiter. E jegyzékből, ugymond a „France”, látni lehet, hogy a kereskedelmi, közgazdasági s közmunkaügyi tárczák, melyek julius hó óta különválasztvák, ismét egyesítettetni fognának egy kézbe. Sőt mi több, a császári ház s a szépművészetek minisiteriumai megszüntetnének, valamint hogy

az államtanács elnöke megszűnnék a minisiter-tanács kiegészítő részét képezni. Bár mindez néhány nap múlva valószíggé válhat, mégis kijelentetni véljük, hogy a jelen pillanatban, midőn e sorokat írjuk, még nem mondható véglegesnek.

Páris, dec. 21. Azon sokszorosan említett hír, hogy a francia kormány Bécsben, Szent-Pétervárott és Berlinben lefegyverkezést indványozott volna, — merő koholmányos nyilvánították; ennél fogva valótlan azon hir is, hogy Fleury tábornok e tekintetben Pétervárott fiasót csinált és onnan elhivatott volna.

Madrid, dec. 21. Naradasban (Sevilla) nyugtalanságok törtek ki. A kormány a cortes összeülése után meg fogja állapítani azon határidőt, melynek eltelté után a genuai herceg jelöltségével fel fognak hagyni, ha azt az olasz kormány maga hivatalosan nem fogja elfogadni. Itt azon hir van elterjedve, hogy Montpensier herceg és Izabella exkirálynő közt közeledés történt. Ha ezen hir megvalósulna, a szabadelvű unionisták nagy része a progressistákhoz fogna csatlakozni.

A „Journal des Débats”-nak ezeket írják Madridból f. hó 11-ről:

Végre sok baj s szertalan akadály után, de mégis egyhangulag, a cortes tegnap (10-én) elhatá-

rozta a habeas corpus s az alkotmányos biztosítékok visszaállítását. Ezen szavazat, melyre a közvélemény oly nyugtalanul várt, nem történt meg előbb, miután a követek csütörtökön még nem voltak teljes számmal együtt.

Róma, dec. 20. A pápa ma a Vaticanban 600 francziát fogadott el. Egy beszédben kifejté a karácsonyi ünnepek jelentékénységét. Így szólt: „Isten alázatosságra tanított; a kevélység az emberiség ellensége és a forradalmak indítója.” Végül megáldván a gyülekezetet, hosszasan megjeleneztetett.

Meddig fog a zsinat tartani. Az „Unita Cattolica”, a Rómában uralkodó jezsuita-camarillának ezen hű közlönye, e kérdést teszi fel: Meddig fog a zsinat tartani? — s erre nem könnyűnek mondja a választ; de hozzáteszi, hogy az egyetemes zsinatok — kettő vagy három kivételével — csak rövid ideig tartottak. A niceai első zsinat két vagy három hónapig tartott; a konstantinápolyi első — két hónapig, az epehezusi két hónapnál tovább, a chalcédoni három hétig, a konstantinápolyi negyedik öt hónapig, a laterani első — tizenegy napig, a második tizennégy napig, a negyedik husz napig, a lyoni első — husz napig, a második két hónapig és tiz napig; a constanzi több mint három évig, a flo-

renzi kilencz hónapig in pleno, s az osztályokban több évig; a laterani ötödik — öt évig és a trienti tizenhat évig, ha a tizennégy évi elhalasztást is beszámítjuk. Ebből látható, hogy a Rómában tartott zsinatok, egynek kivételével, mind rövid idő alatt fejeztettek be.

Legújabb.

Bécs, dec. 21. A braici felkelőkkel folytatott alkudozások eddig sikertelenek. A crivosciak késznek nyilatkoztak a mozgalom vezetőinek megnevezésére.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Dec. 23-kén: 5%, Metaliques 100 frt 60.—, 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 70.10. Kamat 60.—, 1860. Kölcsön 96.40. Bankrészevény 733. Hitelintézeti részvény 267 frt 254.80. London 10 ft st. 125 frt. 20 kr 123.75. Eztst 121.15. Cs. királyi arany 5.83.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.—, Temesi 77.80 Erdélyi 75.50. Horv.-Slavon 83.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Sz. 4196. 1869.

(641)

(1—2)

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. városában, a már bezárt telekkönyvi helyszínelés rendén szükségessé válván a házakat új számozási, s az utcákat új felirati, tartós minőségű és világosan látható alaku táblákkal ellátni, melyeknek czinből öntve, fehér alappal, s a telekkönyvi térrajz és összeírás alapján megállapított utca elnevezési fekete betűkkel, hasonló ház számokkal, s fekete szegélylyel kell birniok: minthogy e czélra 1 külön 24" hüvely hosszú és 10" hüvely magos terjedelmű utca elnevezéseket mutató tábla:

- a) a belvárosban mintegy . . . 120 darab
- b) a külvárosban mintegy . . . 254 "

2-or: házzszámokat mutató, s minden külön utcára nézt az 1 számon kezdve, a szükséges mennyiség sorban folytatott a) a belvárosban külön 7 1/2 hüvely hosszú és 7" hüvely magos terjedelmű mintegy 650 darab, b) a külvárosba pedig külön 4 1/2" hüvely hosszú és 3 1/2" magos terjedelmű mintegy 3210 darab tábla, a sulyk megfelelő számú erős vas szegekkel együtt kívánatik: nevezett szükséglet a képviselő közönség ide 118 közgy. sz. a hozott végzéséhez képest közverseny útján határozottat beszeresztetni, minőlfogva a szakértő vállalkozni vágyók, oly figyelemzettel hivatnak föl, ide vonatkozó szabályszerű bélyegzett írásbeli ajánlatkna a jövő 1870-ik évi január-hó 15-ig napjáig bezárolag, a város közigazgatási tanácsához leendő beklüldése végett, miszerint az ily esetekben szokásos biztosíték kijelölése mellett, a legrövidebb idő alatti kiállításra legolcsóbb árban ajánlatot tevő vállalkozóval fog szerződés köttetni, kívánatra, körülményesebb felvilágosítás a városi tanács elnökségétől nyerhető — naponta a hivatalos órákban, a városi tanács háznál, emelet 3 számú irodában.

Sz. kir. Kolozsvár város közigazgatási tanácsától, december 15-én, 1869.

Sz. 11,913. 1869.

637

2—3

Hirdetmény.

A királyi földtehermentesítési alap-igazgatóság 1865-ik évi october 14-ről 92 eln. sz. a. kelt hirdetménye kapcsán, mely szerent az urbéri és dézma-kárpótlásra az erdélyi megyék és vidékek területén fekvő, valamint az ugynevezett viszkapacsolt részekbeli községek elkésve tett bejelentések folytán eszközzendő urbéri végleges és tized valóságok költségei, az illető vételjogostak által hordozandók; ezen nel kizáródásra juttaták, miszerint az említett elkészt bejelentések érdekében felmerülő valósítási költségek mikénti fedezésére nézve elhatározatván, hogy ezen költségek azon esetek kivételével, melyekben a beje'entés urbéri törvényszéki ítélet következtében, azonban az ítélet keltétől négy hó alatt adattak bé, a valósítás foganatosítása mellett, a valósító bizos által és pedig minden egyes bejelentőre aránylagosan felosztva, havi számadásaiban kimutattassanak és számvívőégi megárlás után a bejelentőkkel az illető hatóság útján azon felszólítással közöltessenek, hogy ha e részbeni tartozásaikat 14 nap alatt a kir. földtehermentesítési alap-igazgatóságához bé nem küldik, ilyen úton valósított kárpótlási ügyök azon költségek lefizetéseig itten ellátás alá nem vétetik, — és hogy ezen szabályrendelet életbe léptetése a főmeltóságú m. kir. helyügyminisiterium részéről ide november hó 22-kén 22,697 sz. a. kelt rendeleténél fogva helybenhagyott, és annak pontos teljesítésbe vétele egyidejűleg ugy az erdélyi, valamint a partiumbeli területeken működő valósítási bizottságoknak kellőleg meghagyatik.

Kolozsvárt, 1869, december 11.

Gr. PÉCHY.

1869 évi 730. szám.

638

2—3

academ.

Pályázat, tanárségédi állomásokra.

A selmei kir. bányászati- és erdészeti akademián az ásvány és földtani tanárségédi állomás jött üresedésbe, és áthelyezési esetén üresedésbe jön, a menyyniség, erömű és gépszerkezettani tanárségédi állomás.

Ezen állomásokra a pályázat ezenel megnyittatik, s a pályázóktól megkívánatik, hogy a magyar és német nyelvben való tökéletes jártasságuk mellett illető szakképzettségüket, vagy a bányászati- és erdészeti akademián, vagy más felsőbb tanintézet bizonyítványaival igazolják.

Alkalmazás esetén az illetők 1 frt. 50 krnyi napidíjjal, vagy ha már mint bányász- vagy erdész tisztjelöltek vagy gyakornokok napidíj élveznének, ezenfelül még 50 krnyi napidíj pótlékkal fognak javadalmaztatni. A Selmeceze való utazásnak elkerülhetlen költségei is megtérítetnek.

A kellőleg fölszerelt folyamodványok f. é. december utolsóig a selmei kir. bányászati- és erdészeti akademián igazgatóságánál nyújthatók be.

A kir. bányászati- és erdészeti akademián igazgatóságától. Selmece, 1869 évi december hó 7-én.

NEM HIVATALOS.

(502)

és a

(10—*)

BOSKOVITZ A.

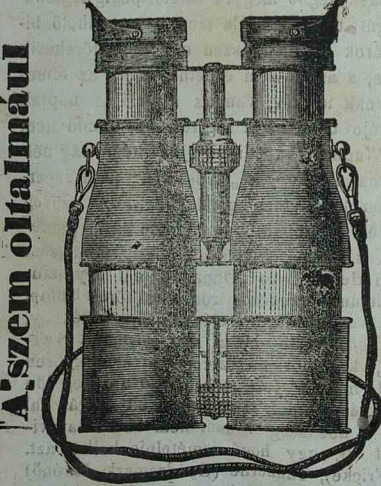
látó szerész.

látó szerész. látó szerész. látó szerész.

optikai diszmu-raktárát

(Kolozsvárt főtér dr. Szabó-ház) névszerint a következő tárgyakat u. m. Kettős látóseveit (színházi látóse) 5 fttól 100 frtig. Távcseveit . . . 4 " 70 " Finom szemüvegeit (Lorgnetten) nagyválasztékban 70 krtól felfelé. Orrecepteltőt (Zwicker) 80 krtól felfelé.

Figyelemre méltó. A látóseve kimélese és fenntartása többnyire alkalmas szemüvegek által eszközöltetik. Hasonlóképen hibás vagy célzerületlen ívveg választása által a szemnek tetemesen ártthatni. Fontos tehát tudni: hogy nálam a szemüvegek választása nem bizatik a szükségükre, s hogy a szemorvosok rendeletei nálam pontosan teljesítetnek.

A szem oltalmául

Nyomatott az ev. ref. fótanods betűvel (Bel-farkasutca 74 sz.

Karácsonyi és újévi ajándékok

Uj könyvkereskedés! Uj könyvkereskedés!

Van szerencsénk a t. cz. irodalom-kevelőket ezenel tiszteletteljesen tudósítani, hogy itt helyben, mai napon, egy a jelen irodalmi igényeknek megfelelő bel- és küll irodalmi könyvkereskedést nyitottunk

Mach és Stein

Dorottya-utca 3. háznégyszög

Tözszeim alatt.

Több éveken át a hazában és külföldön szerzett tapasztalataink elegendő tölke, ugy a naponta növekedő irodalmi szük séglet és tisztelt honfaink hazafias pártfogása, melyben minden uj, a hazai irodalmat elő gítő vállalatot részesitenek, reméltetik velünk, hogy fiatal üzletünk rövid idő alatt a legszebb virágzásnak fog örvehdetni.

Könyvkereskedésünk gazdagon el van látva a nemzeti- és küllirodalom újabb és legújabb termékeivel a tudomány minden ágából s a vidéken megjelenő, eddigéllel ít kevéssé ismertett magyar irodalom, mint az erdélyi is, színtén kiválóan és részrehajlatlanul van képviselve.

Minden bár hol és bár ki által hirdett munka, újság, dívatlap vagy folyóirat általunk gyorsan és az eredeti áron kapható. Könyvjegyzékek s más irodalmi segédeszközök ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Legnagyobb gondunk és legbügöbbs törekvésünk, hogy minden szives megrendelést azonnal és lelkiismeretesen teljesítve, tisztelt honfaink teljes bizalmát kiérdemeljük.

Legyen szabad tehát a t. cz. irodalom- és műkedvelőket ezenel egész tisztelettel felhívunk, miszerint könyvkereskedésünk becses megbízásaikkal megtisztelni sziveskedjenek, biztosítván egyszersmind gyors és szilárd szolgálatunk felől.

Pesten, december 10-én 1869.

Mach Henrik és Stein Gábor
Tözszeim: Mach és Stein Pesten
Dorottya-utca 3. háznégyszög.

Hölgyeknek szánt irodalom. Ifjusági iratok és képes könyvek a leggondosabb és legdúsabb választékban.

DEMJÉN LÁSZLÓ
KÖNYV-, MŰ- ÉS HANGJEGY KEREKEDÉSÉBEN
KOLozsvÁRT.

635

ARANY. PETŐFL. TOMPA. BAZSA. VÖRÖSMÁRTY. KÖLÖSEY. KISFALUDY. JÓKAI. JOSIKAI. CSOKONAI. SZUCZOR. EÖTVÖS. SZÁSZ K. SCHILLER. GOETHE. LESSING. HEINE. BEETHOVEN. MOZÁRT. HAYDN. LAMARTINE. VICTOR HUGO. BERANGER.

Magyar, német, francia, angol és magyar nyelvű könyvek, képek, iratok, képes könyvek minden kor számára. Ima- és ajátossági könyvek, egyzsztű, olcsó, új, fényes díszkötésben. Irásfeljegyzések. RAJZMINTÁK. FÖLDKEPEK és utazási kézikönyvek. bel- és küllföldi tudósítások. KEPEK, ZENE, legújabb HANGJEGYEK BAKFÁRA. Naplók 1870-re. ZONGORÁK, PIANÓK, HARMONIKOK, a helyi és küllföldi hang- és zenei művészetek részbeni tanítására szolgáló könyvek.

Videki megrendelések azonnal és a legpontosabban teljesítetnek.

Naptárak, almanachok és zsebkönyvek.

Előfizetéseik minden bel- és küllföldi hírlapra.

Az összes magyar és német klasszikusok anthológiák magyar, német, franczia, angol nyelvben. Ifjusági és angol nyelvben. Ifjusági és német nyelvben. Irodalom minden ágából magyar, német, franczia, angol nyelvben. Irodalom minden ágából magyar, német, franczia, angol nyelvben. Irodalom minden ágából magyar, német, franczia, angol nyelvben.

STEIN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvkereskedése

KOLOZSVÁRT.

Kötött és kötetlen könyvek

Ajándékoknak alkalmas disz munkák, iratok és képes könyvek gazdag egyszerű és diszes kötésben. Jog- és állam- és folyóiratra. Minden bárki által és bárhol hirdett

A classikus, ugy a legújabb zeneirodalom

előszertettel van képviselve. könyv a leggyorsabban megszereshető.

(642) (1—3)

Seuzsan József,
fódrász és borbély-műhelye
Nagy-Enyeden butorozott 2 szobával és konyhával 450 frtért eladó.

(633) (2—3)

Társalgási képességgel
bíró egyéniségek kedvező feltételek mellett nyerhetnek időszakonkénti, vagy általános alkalmazást. Bővebben értekezhetni belső-hiduteza, a „Pesti biztosító-intézet” vezér-tigynökségénél.

(4—*)

Karácsoni és újévi ajándékok

TAUFFER JÁNOS czukrárszatában.

A legnagyobb menyiség és kintű szép választásban kaphatók finom dragant, és chokoládé liqueurök, Salon, Cream, hab és mandula Confectek, igen csinos dobozok, küllömbtélé czukorral feltette, dragant figurák és czukor gyümölcsök, nagyválasztékban és jutányos árért. Finom butellias desert-borok és francia pezsgők.

POPP J. G. gyak. fogorvos urnak
Bécsben, Stadt, Bognergasse Nro 2.
Tekintetes úr!

Kérem önt postai utánvét mellett nekem négy palaczkot az ön kitűnő Anatherin-Szájvizéből küldeni; azért fordulok önhöz személyesen, mert már gyakran kaptam hamisított szájvizet küllönbféle kereskedésekben.

Tisztelettel:

TITZ KORNELIA,
cs. kir. alezredesnö, Graz, Attemsgasse, 1001.

Egy palaczk ára mint eddig 1 frt 40 kr. e. e.

Kapható: (36) (4—4)

Kapható: Kolozsvárt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KÁRVÁZY J. Tordán: Wolf gyógyszerész. Dézsen: Krémer Sámuel. Devin: Bosniaki és Gergely. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. M. Váradhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászvárosban: Leonhardt. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz. Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézdi-Vásárhelyt: Nagy Jakab. Bözörményben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Szinger-Váralján: Gerber gyógyszer. Szebenben: Sill Mih., Müller gyógyszer. Zóhrer, Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer, Jekelius gyógyszer. Anken C. és társa. Károly-Fehérvárt: Wagner könyvtáros. Segesvárt: Markus Fr. Teutsch J. B. Misselbacher. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nussbeck, Tectoris G. M. Nyir-egyházán: Bacsa B. gyógyszer. Reich, Pavlovich. Balázsfalván: Filipek és társa. N.-Almdson: Beck M. Gy. Sz. Miklóson: Mikó M. Sz.-Udvarhelyt: Beczási Em. Földvár: Temmer E. Brassóban: J. v. Müller, gyógyszerész.

Melléklet: Borza István üzleti hirdetménye.